

עזרי הזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ד

פרשת בשלח - תשפ"ד - גיליון 83

מדור הגימטריות

* וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי' בְּמִצְרַיִם
וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת יי' וְכו': (י"ד ל"א)

וכתב התורה תמימה, את היד הגדולה - דרש ר' שילא, מאי דכתיב (דה"א כ"ט) לך ה' הגדולה והגבורה הגדולה זו מעשה בראשית והגבורה זו יציאת מצרים, שנאמר וירא ישראל את היד הגדולה [ברכות נ"ח א'].

והנה המילים בפסוק: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי' בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ הָעָם, עולה בגימטריא 2857.

וכן המילים: וזהו - לך יי' הגדולה והגבורה - וזה מעשה בראשית - והגבורה זו יציאת מצרים, עולה בגימטריא 2857.

* וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם
וְגו' לְמַעַן אֲנֹסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם לֹא: (ט"ז ד')

וכתב בעל הטורים, אנסנו הילך בתורת. שלא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן.

והנה המילים בפסוק: לְמַעַן אֲנֹסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם לֹא, עולה בגימטריא 1512.

וכן המילים: דמכאן - דלא ניתנה התורה - אלא לאוכלי המן, עולה בגימטריא 1512, [כולל התיבות].

* וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה עֲבֵר לִפְנֵי וְגו' וּמִטֶּחַ אֲשֶׁר הִכִּיתָ
בּוֹ אֶת הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ: (י"ז ה')

וכתב התורה תמימה, אשר הכית - וכי משה הכהו והלא אהרן הכהו, אמר רבי אבהו, לומר לך, כל המעשה את חבירו לדבר מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה [סנהדרין צ"ט ב'].

והנה המילים בפסוק: וּמִטֶּחַ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ, עולה בגימטריא 2241.

וכן המילים: זה - המזכה את חבירו לדבר מצוה - מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, עולה בגי' 2241, [כולל התיבות].

* רְאוּ כִי יי' נָתַן לָכֶם הַשֶּׁבֶת עַל כֵּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם
הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יּוֹמִים וְגו' אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי: (ט"ז כ"ט)

וביאר רש"י, אל יצא איש ממקומו. אלו אלפים אמה של תחום שבת.

ונראה לרמז כן במילים אל יצא איש ממקומו, זהו ראשי תיבות.

יצא אדם ממקום מושבו - צריך יהיה מהלך אלפים אמה - וזהו קצה לתחום שבת.

פרפראות וחידושים

* וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַר שׁוּר
וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַר וְלֹא מֵצְאוּ מַיִם: (ט"ו כ"ב)

ומובא בגמרא ב"ק דף פב. וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים - דורשי רשומות אמרו: אין מים אלא תורה, שנאמר: הוי כל צמא לכו למים, כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלא, עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהו קורין בשבת ומפסיקין באחד בשבת, וקורין בשני ומפסיקין שלישי ורביעי, וקורין בחמישי ומפסיקין ערב שבת, כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה.

ונראה לרמז כן במילים שלשת ימים, זהו ראשי תיבות. שלא יעברו שלושה ימים ללא תורת משה מורשה.

* וַיִּצְעַק אֶל יי' וַיִּזְרְהוּ יי' עַץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם
שֵׁם שֵׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ: (ט"ו כ"ה)

וכתב רש"י, שם שם לו. במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת, ופרה אדומה, ודינין [סנהדרין נו:].

ונראה לרמז כן במילה ומשפט, זהו ראשי תיבות. טעמי מצוות - שבת פרה (אדומה) - ודינים.

ומובא בגמרא בב"ק פב. אין מים אלא תורה, ובתהילים פרק י"ט אמר דוד המלך, תִּתְּנֵה יי' תְּמִימָה מְשִׁיבַת רֶפֶשׁ.

ונראה לרמז כן במילים אל המים וימתקו, זהו ראשי תיבות. תורת יי' משולה למים - יקרה היא מפנינים - קל וחומר ונפש אדם משיבה.

ובכלי יקר על הפסוק כ"ו כתב, ואע"פ שהתורה והמצוות נראים בתחילתם קשים ומרים, מ"מ סופם מתוקים - כי הם מרפא לעצם ורפאות לשריך.

ונראה לרמז כן במילים אל המים וימתקו, זהו ראשי תיבות. התורה ומצוותיה יקרים - תחילתן קשים מרים - אבל משולים למים - ובסופן יהיו מתוקים.

* וַיִּצְעַק אֶל יי' וַיִּזְרְהוּ יי' עַץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם
שֵׁם שֵׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ: (ט"ו כ"ה)

וכתב יונתן בן עוזיאל, ויתפלל לפני יי' ויראה לו יי' עץ מר של ארדפני, וכתב עליו שמו הגדול והנכבד וזרק לתוך מים וימתקו המים וכו'.

ונראה לרמז כן במילה וישלך, זהו ראשי תיבות. כתב שם יי' והשליך למים.

ונראה לרמז כן במילה וישלך, זהו ראשי תיבות. כתב שם יי' והשליך למים.

ונראה לרמז כן במילה וישלך, זהו ראשי תיבות. כתב שם יי' והשליך למים.

סיפור שבועי

רבי עובדיה הדאיה זצ"ל

מסופר על הגה"ק המקובל רבי עובדיה הדאיה זצ"ל מחבר הספר שו"ת ישכיל עבדי ועוד. שבזקנותו תשש כוחו, וביקש מהרב מרדכי אליהו שהיה אז כבן שלושים להתלוות עמו למקווה, אך מכיון שאסור לרחוץ עם רבו במרחץ, (שו"ע י"ד רמ"ב סעי' ט"ז) טבל בחדר אחר.

והנה עד שסיים הרב מרדכי להתפשט, שם לב שהרב הדאיה כבר מתלבש בזריזות נפלאה, וממתין למלוהו שסיים. לאחר כמה ימים כשהזמינו את הרב הדאיה לאיזה שמחה, סירב בנימוס בנימוק, שיש שם מדרגות והוא כבר לא צעיר. התפלא הרב מרדכי אליהו, הרי במקווה כבודו ירד במדרגות כמו אריה, איך אומר כבודו שזקן הוא? השיבו הרב הדאיה אני מתחמק מלהגיע לשם, בגלל בעיות צניעות. אמר לו הרב מרדכי אליהו מה שמובא בחז"ל על המטבע של אברהם אבינו (ב"ק צ"ז:): שהיה חקוק זקן וזקנה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד השני.

והמהרש"א ביאר, שזקן וזקנה ובחור ובתולה, מדובר על אברהם ושרה, והתוס' שם ביארו שאסור לחקוק צורת אדם, לכן היה כתוב זקן וזקנה, ומצד השני בחור ובתולה.

וביאר המפרשים מה הרמז בזה? וביארו שכך מתנהגים עובדי ה' האמיתיים, לצורך מצוות רצים הם כצעירים, כמו שהתנהג אברהם אבינו, כשבאו אליו אורחים היה אז בגיל 99 וביום השלישי למילתו, וכתוב עליו 'וימחר אברקם האקה' אֶל שָׂרָה" וְאֶל הַבָּקָר רַץ אֲבָרְקֶם" כשהולכים למצוה מתנהגים כצעירים.

אך כנגד יצר הרע מתנהלים העניינים בכבודות כזקנים, שנאמר "וְאֲבָרְקֶם כְּבָד מְאֹד בַּמִּקְוָה בְּכֶסֶף וּבַזָּהָב:" מיד הרב הדאיה היסה אותו, ואמר לו את זה תאמר בהספד עלי.

כעבור מספר שנים ביום שבת קודש פרשת יתרו כ' בשבט תשכ"ט עבר על הרב היום כרגיל, וכדרכו מימים ימימה הוא עלה לתורה וקרא בעשרת הדברות.

בצהרים הלך הרב לבית מדרשו לתפילת המנחה, כשחזר לביתו ישב לשולחן לימודו והחל ללמוד, לפתע נשמט הספר מידו הוא קם ושכב במטתו לנוח קימעה, ולפתע יצאה נשמתו בטהרה בעידנא דרעוא דרעוין, בקול דממה דקה, מלאכים נחפזו ובת קול יצאה ממרומים צאו וקבלו את פני רבי עובדיה, אשר זכה לדור בשני עולמות, עולם הנגלה ועולם הנסתר.

הוא החזיק בספר התורה בכל כוחו ומאודו, במשך כל שנות חייו הספר אשר נשמט ונפל מידו ברגעיו האחרונים היה רמז כי הוא גמר את חק לימודו במתיבתא דארעא, ועליו לעלות למעלה למתיבתא דרקיעא.

בהלווייתו הספידוהו זקני גדולי דורו כיאה לראש המקובלים, וכן רבי מרדכי אליהו הספידו, אך שכח מכל המאורע עם המקווה מה שהרב ביקשו.

והנה בעיצומם של ימי השבעה, אחד מבני משפחתו של הרב הדאיה סח לרב מרדכי אליהו שהמנוח הגיע אליו בחלום ושאל מדוע אין הרב מרדכי אליהו מספידני?

כששמע הרב מרדכי התפלא מאד הרי הספדתיו, וחשב אולי לא הספדתיו כראוי, ולפתע נזכר במעשה הנ"ל ואז ככלות השבעה הספידו בשנית וסיפר המעשה הזה והורה לאחרים ללמוד ממעשיו.

למחרת היום הגיע אותו קרוב לרב, וסיפר ששוב חלם על הרב הדאיה, ואמר שעתה הספידו הרב מרדכי אליהו כראוי. רבי עובדיה בן שלום הדאיה זיע"א נלב"ע יום שבת קדש כ' שבט תשכ"ט ת.נ.צ.ב.ה. [דברי חיים]

פינת ההלכה אמירה לנכרי לעשות מלאכה בגרמא [י"ב]

יש לדון האם מותר לומר לנכרי לעשות מלאכה בגרמא, כגון לומר לנכרי להכניס תקע לשעון שבת שעדיין אינו פועל ולאחר זמן ידלק השעון שבת ויפעיל את הדבר המחובר אליו, כגון פלטה חשמלית, אע"פ שבהפעלת פלטה יש בזה מלאכה מדאורייתא שהרי יש בזה גוף חימום, מ"מ כיון שהפלטה תדלק רק לאחר זמן הוי מלאכה ע"י הנכרי בגרמא.

דעת הרש"ז אוירבך במנחת שלמה ח"א סי' י' אות ו' ד"ה ומעתה, כותב להתיר כל מלאכה ע"י גרמא אפי' שלא במקום מצוה.

ובפסקי תשובות סי' רע"ו עמ' שע"ה הביא דברי המנחת שלמה, אמנם כתב שבעיני צורך כלשהו.

אולם הארחות שבת ח"ב עמ' תצ"ז קצת פיקפק בזה, ופסק להתיר רק במקום מצוה או צער. [מאי שבת]

העלון מוקדש

לעילוי נשמת
**נורית בת
מרים ע"ה**

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה * יוסף מאיר בן גאולה ויקי * יוסף חיים בן דבורה * משה בן שרה וב"ב * יוסף חיים בן דבורה * שלמה בת שושנה * אביאל אברהם בן מזל * אילה בת שרה * יהודית בת שרה * נעמה בת שושנה * חדווה בת ברכה * פינחס אליהו בן דינה * רפאל בן שרה * נתנאל בן מרים